

MACKOVÁ, MARIE:
MLADŠÍ PRINC. KARL GUSTAV WILHELM
HOHENLOHE-LANGENBURG 1777–1866.
CENTRUM PRO STUDIUM DEMOKRACIE A KULTURY,
BRNO 2014.

Jana Burešová

Jedna z nejaktuálnějších z řady publikací¹ z pera doc. PhDr. Marie Mackové, Ph.D., pracovnice Filozofické fakulty Univerzity Pardubice a svou předchozí profesí dlouholeté a zkušené vedoucí archivárky, je zaměřena do oblasti vojenských dějin, ke kterým se už v minulosti ve svých dílčích pracích vyjádřila. Tuto tematickou oblast zprostředkuje biografií vojáka koaličních a napoleonských válek, polního zbrojmistra rakouské armády a zároveň příslušníka významného evropského šlechtického rodu. Karl Gustav Wilhelm princ Hohenlohe-Langenburg se ke své hodnosti dopracovával postupně. Nejříve bojoval v armádě nizozemských stavů a pak v armádě habsburské. Celý jeho život byl velmi těsně spojen s armádou a válkou. Vyzkoušel si život vojáka, který není jen na bojišti, ale vykonává službu v pevnostech, prošel službou státního úředníka v jednom z nejvyšších státních úřadů habsburské monarchie. Na rozdíl od mnoha jiných mužů nezemřel na bojišti, ale ve výslužbě, ve vysokém věku 89 let. Dlouhých 18 roků po ukončení aktivní vojenské služby mu jeho dosavadní vojenský život zprostředkovávaly dopisy syna v aktivní vojenské službě a vlastnictví vojenského pluku. Většinu života prožil v habsburské monarchii, zemřel v Brně a pohřben je v Batelově na Moravě.

Autorka představuje svého hrdinu rovněž jako člena jednoho ze starých, v 19. století rozvětvených a početných evropských šlechtických rodů. Je třeba zdůraznit, že biografie, velmi působivě a citlivě podaná, což v případě vědeckých prací nebývá časté, je příspěvkem nejen k vojenským a válečným dějinám, ale i k dějinám významného rodu Hohenlohe. Dějiny šlechtických rodů jako celku patří k relativně častým námětům historických výzkumů. Svou vlastní biografii má mnoho šlechtických rodů. Tak je tomu i v případě rodu Hohenlohe. Jak autorka zdůvodňuje, v zatím poslední práci o rodu Hohenlo-

¹ Z monografií výběrově např. MACKOVÁ, Marie: *O senátorce Anně Chlebounové*. Ústí nad Orlicí 1998; Táž: *Voršilký v Čechách do roku 1918*. Pardubice 2007; Táž: *Tabáková továrna v Lanškrouně jako součást státní tabákové režie*. Lanškroun 2007; Táž: *To byla c. k. trafika*. Praha 2010.

he² je představeno 13 životních příběhů příslušníků rodu, na jejichž podkladě, právě pomocí jednotlivých konkrétních osudů, autoři hledají možnosti pro určení kolektivního sociálního typu, kolektivní mentality a dispozic vysoké šlechty – jedná se tak o pokus naplnit konkrétním obsahem obecné kategorie historické sociologie. Drtivá většina příslušníků tohoto rodu ovšem upadla v zapomnění. Rod Hohenlohe působil v evropských dějinách svým celkovým významem, jeho stopy jsou výrazně patrné v průběhu dlouhého 19. století. Všichni jednotlivci už tak známí být nemusejí, i když v případě rodu Hohenlohe je jich také dost. Právě mezery v této oblasti, zjištěné mj. i tím, že v citované knize německé provenience je princ Gustavovi věnováno naprosté minimum prostoru v podobě několika řádků, podnítily Marii Mackovou, spolu se zjištěním existence dostatečného pramenného materiálu, věnovat Karlu Gustavovi Wilhelmovi Hohenlohe samostatnou práci a zaplnit v dějinách rodu viditelným vkladem jedno z jeho bílých míst. Z těchto podnětů vznikla tato jedinečná, historicky přesná, ale zároveň působivě podaná biografie.

V průběhu 19. století, v důsledku postupující celkové liberalizace a modernizace evropské společnosti, se mnohé rody bránily liberálním tendencím a v tomto kontextu i novému vnímání práva, které směřovalo stále více k demokratizaci, ke zrovnoprávňování všech sociálních vrstev. Šlechtici vnímali příslušnost k rodu jako věc velmi zavazující, v podstatě jako mravní hodnotu, kterou muži rodu neváhali obhajovat se zbraní v ruce. Rody byly také svázány vnitřními pravidly, zejména majetkového charakteru. Téma práce ukazuje, že doba 19. století dále přála vojenské službě mimo rodnou zem. Schopní a odvážní muži byli žádáni nejen u dvorů cizích panovníků, ale i vlády novodobých států oceňovaly, jak i představovaná kniha ukazuje, spíše individuální schopnosti než případné výsady tradičních rodů.

Je ještě jeden argument, proč vznikla prezentovaná kniha (kromě výše uvedeného, které se jistě zdá být tím podstatným důvodem). Marie Macková ho vyslovuje hned v úvodu: „...každý voják si zaslouží být zapamatován... a to i za předpokladu platnosti názoru, že vlastně každá válka je naprosto zbytečné šílenství, kterému by se dalo s trochou snahy vyhnout. Nebo ne? Žádné mírové ani pacifistické hnutí na světě to zatím nedokázalo. Žádná společnost a kultura zatím neuměla žít bez válek. Voják – ať už ve válce nebo bez války, lhostejno zda vlastní nebo cizí – patří do kolektivní paměti každého lidského společenství. A umí ho stmelovat i rozdělovat. Absence společného

² HANNIG, Alma – WINKELHOFER-THZRI, Martina (Hg.): *Die Familie Hohenlohe. Eine europäische Dynastie im 19. und 20. Jahrhundert*. Köln – Weimar – Wien 2013.

vnímání vojáků je považována za nedostatek kolektivní paměti.³ Domnívám se, že citovaná slova se vyznačují nadčasovou platností.

prof. PhDr. Jana Burešová, CSc.
Katedra historie
Filozofická fakulta
Univerzita Palackého
Na Hradě 5
778 00 Olomouc
Česká republika
e-mail: jana.buresova@upol.cz

---

³ MACKOVÁ, M.: *c. d.*, s. 5.